

Рекомендована канд. фармац. наук, доц. Л.В. Соколовою
УДК 615:378:371.15

АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ ПРОВІЗОРІВ ТА ЧИННИКИ ПРЕСТИЖУ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

© О.М. Корнієнко, І.Я. Городецька, О.Р. Левицька, Р.С. Юніков

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Резюме: встановлено мотиви, що зумовили вибір професії працівників практичної фармації, а також чинники престижу вищих навчальних закладів.

Ключові слова: професійна мотивація, чинники престижу вищих навчальних закладів.

Вступ. Сьогодні незаперечним є той факт, що якісна освіта – це основа розвитку особистості, суспільства, нації та держави, запорука майбутнього України. Вона є визначальним чинником політичної, соціально-економічної, культурної та наукової життєдіяльності суспільства. Мета державної політики щодо розвитку освіти полягає у створенні умов для розвитку особистості і творчої самореалізації кожного громадянина, вихованні покоління людей, здатних ефективно працювати і навчатися протягом життя, оберігати й примножувати цінності національної культури та громадянського суспільства, розвивати та зміцнювати суверенну, незалежну, демократичну, соціальну та правову державу як невід’ємну складову європейської та світової спільноти. Високоякісна підготовка фармацевтичних кадрів є важливою складовою реформування галузі охорони здоров’я та реалізації соціальних пріоритетів держави.

Підготовка фахівців для галузі охорони здоров’я в Україні здійснюється у вищих медичних та фармацевтичних навчальних закладах I-IV рівнів акредитації МОЗ України, серед яких 64 – медичні та фармацевтичні коледжі, 49 – медичні училища, два інститути медсестринства, 17 – медичні університети (академії), сім з яких мають статус національних. Підготовка фахівців для фармацевтичної галузі проводиться 13 вищими медичними і фармацевтичними навчальними закладами III-IV рівнів акредитації та 26 вищими медичними і фармацевтичними навчальними закладами I-II рівнів акредитації за спеціальностями: “фармація”, “клінічна фармація”, “технологія фармацевтичних препаратів”, “технологія парфумерно-косметичних засобів”, “виробництво фармацевтичних препаратів”, “аналітичний контроль якості хімічних лікарських сполук” [9]. Свідченням підвищення престижу української медичної та фармацевтичної освіти є той факт, що у вищих медичних та фармацевтичних навчальних закладах навчаються на

усіх формах до- та післядипломної підготовки понад 16 тис. студентів з 96 країн світу [8].

У сфері фармацевтичної освіти відбуваються процеси реорганізації та модернізації надання освітніх послуг. Жорстка конкуренція на ринку послуг фармацевтичної освіти зумовлює впровадження навчальними закладами нових сучасних навчальних технологій, розширюючи можливості майбутніх фахівців зробити вибір на користь тих освітніх структур, які можуть забезпечити разом з індивідуальним підходом до кожного слухача високий рівень спрямованості освітнього процесу на якість реалізації професійної діяльності фармацевтичного фахівця [1]. У роботах М.В. Слабого знайшли своє відображення проблеми заочної підготовки провізорів, зокрема проведено аналіз динаміки набору студентів на перший курс навчання, в т.ч. за заочною формою навчання у вищі навчальні заклади МОЗ України. Встановлено тенденцію до збільшення чисельності набору на заочне навчання та поступового зменшення, починаючи з 2003 року, набору студентів для навчання за спеціальністю “клінічна фармація”. Спостерігається тенденція до зменшення набору в класичних вищих навчальних закладах поряд зі збільшенням його у новостворених вищих навчальних закладах [5-7]. Одне з основних завдань формування концепції системи підготовки фахівців для фармацевтичної галузі України полягає в підвищенні якості підготовки фахівців і забезпеченні їх конкурентоспроможності на європейських і світових ринках праці [4].

Методи дослідження. Висока активність навчальних закладів на ринку послуг фармацевтичної освіти зумовлюють доцільність встановлення мотиваційних чинників при виборі професії, навчального закладу та форми навчання.

Мета роботи – дослідити психологічні аспекти формування професійної мотивації, перспективи заочної підготовки провізорів та встановити чинники престижу вищих навчальних закладів.

За допомогою опрацьованої нами анкети здійснено збір первинної інформації про мотиви, що зумовили вибір професії, ставлення до здобуття вищої освіти шляхом заочної форми навчання, існування навчальних закладів приватної форми власності, чинники, що визначають престиж навчального закладу тощо. Опитано статистично достовірну кількість респондентів – працівників практичної фармації.

Результати й обговорення. Більшість опитаних нами провізорів закінчили Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького (72,9%). Серед респондентів були також випускники інших навчальних закладів, зокрема Національного фармацевтичного університету (м.Харків) (6,5%), Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського (2,8%), Буковинського державного медичного університету (1,9%), Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця,

Запорізького державного медичного університету, Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова, І Московського медичного інституту імені Сеченова, Львівського медичного інституту № 1 (по 0,9%). Респондентами були аптечні працівники різного віку, значна частина з них до 30-ти або 41-50 років (по 29%), питома частка осіб віком 31-40 років складала 23%, а понад 50 років – 19%. Заслужує на увагу також те, що у сім'ях більшості респондентів є представники медичних професій – лікарі, провізори, фельдшери, медсестри, фармацевти (в сумі 72%).

У сфері професійної мотивації важливу роль відіграє позитивне ставлення до професії, тобто сукупність чинників і процесів, які, відбиваючись у свідомості, спонукають і направляють особу до вивчення майбутньої професійної діяльності. На рисунку 1 показані мотиви, що зумовили вибір професії опитаних нами респондентів.

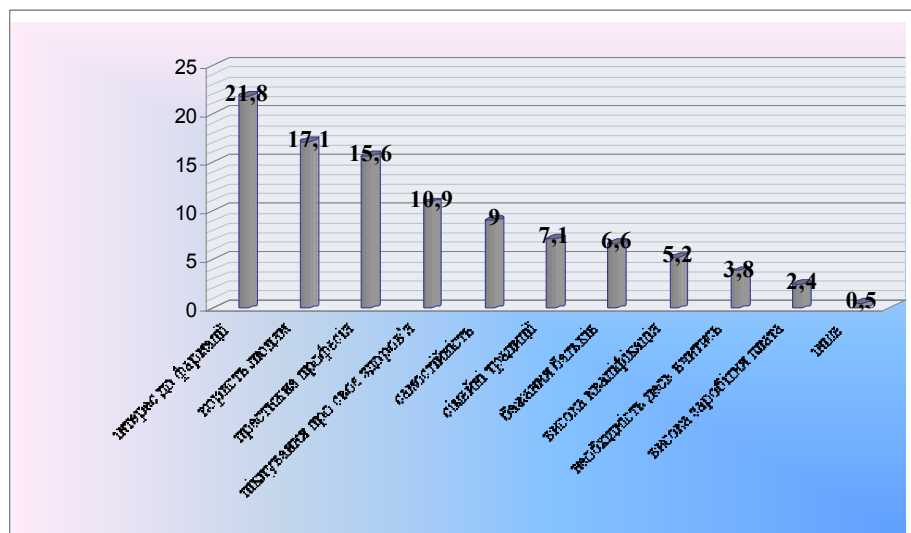
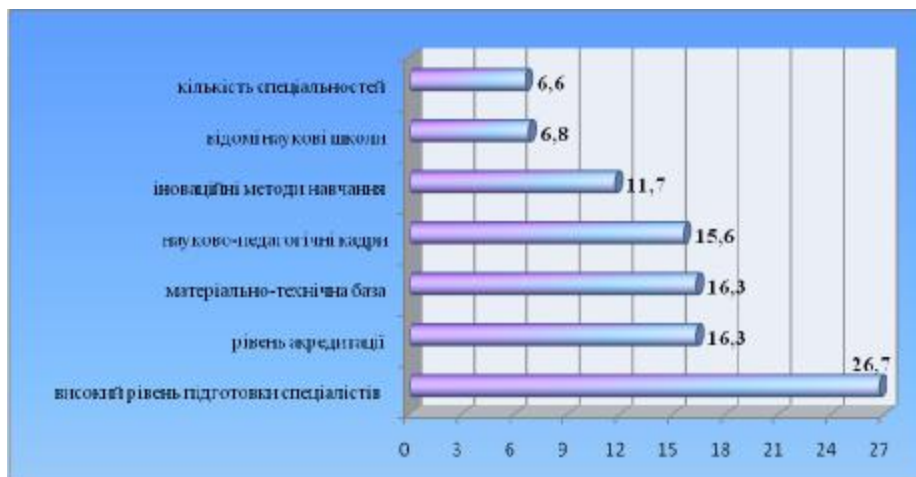

Рис. 1. Мотиви, що зумовили вибір професії працівників практичної фармації.

Значна частина практичних працівників зазначили, що їхній вибір був зумовлений інтересом до фармації (21,8%) та бажанням приносити користь людям (17,1%). Престижною своєю професією вважають 15,6% опитаних, завдяки можливості піклуватися про своє здоров'я свій вибір зробили 10,9%. Також заслуговують на увагу наступні мотиви: прагнення до самостійності, сімейні традиції, бажання задовольнити очікування батьків та необхідність високої кваліфікації в умовах ринку (9,0%, 7,1%, 6,6% та 5,2% відповідно). Зовсім незначну частину респондентів приваблює заробітна плата (2,4 %), байдужість до своєї професії проявили 3,8% опитаних, зазначивши, що їм необхідно було лише здобути вищу освіту. Нас також цікавило ставлення аптечних працівників, що мають значний досвід практичної роботи, до можливості здобуття фармацевтичної освіти шляхом заочного навчання. Май-

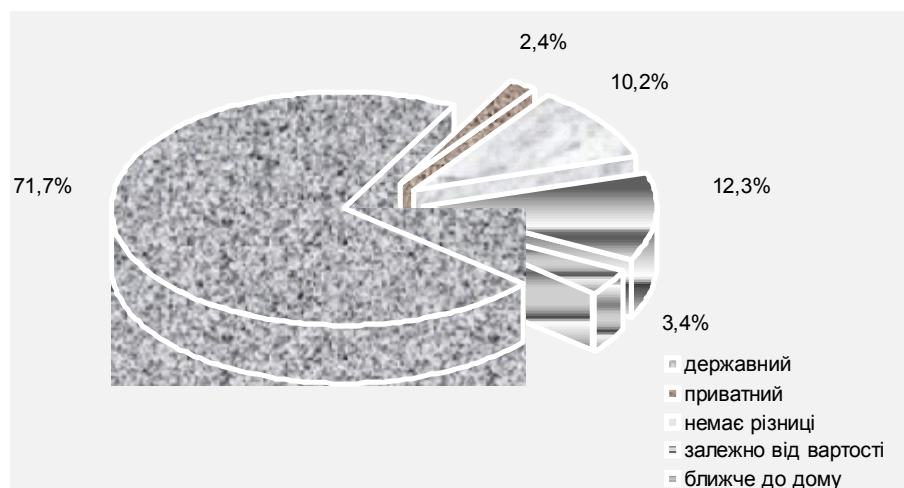
же половина респондентів вважає доцільним заочне навчання у вищому навчальному закладі при наявності середньої фармацевтичної освіти (45,4%), близько четвертої частини – у випадку роботи в аптечному закладі (25,6%). Ставлення «позитивне без застережень» та «недоцільно» розподілились порівну – по 14,5%. Наступним питанням нашої анкети було ставлення працівників практичної фармації до існування навчальних закладів приватної форми власності. Близько третини респондентів розцінюють існування приватних навчальних закладів як можливість здобуття диплому про вищу освіту (34,3%) поряд з низьким рівнем підготовки спеціалістів (29,6%). Свою байдужість відзначили 19,4 % опитаних, достатнім вважають рівень підготовки фахівців у навчальних закладах приватної форми власності 14,8 % респондентів.

Рис. 2. Чинники, які визначають престиж навчального закладу.

Як показано на рисунку 2, основним чинником, який визначає престиж навчального закладу, практичні працівники вважають високий рівень підготовки спеціалістів (26,7%), важливе значення мають рівень акредитації та наявність матеріально-технічної бази (по 16,3 %), а також кваліфіковані науково-педагогічні кадри (15,6%). Впровадження інноваційних методів навчання як чинника престижу навчального закладу відзначають 11,7% опитаних, наявність відомих наукових шкіл та можливість здобуття освіти за багатьма спеціальностями – 6,8% та 6,6% респондентів відповідно.

На рисунку 3 представлені чинники, які впливають на вибір навчального закладу для здобуття вищої освіти. Більшість опитаних нами аптекних працівників, маючи можливість вибору, для навчання обрали б державний вищий навчальний заклад (71,7 %). Вартість навчання є чинником вибору 12,3 % респондентів, ще 10,2% опитаних зазначили, що не бачать різниці в тому, в якому навчальному закладі здобувати диплом про вищу освіту. Зовсім незначна частина респондентів прагнули навчатися ближче до дому та у приватному вузі (3,4 % та 2,4 % відповідно).

Рис. 3. Чинники, які впливають на вибір навчального закладу для здобуття вищої освіти.

Висновки. На підставі опитування працівників практичної фармації встановлено, що вибір професії найчастіше зумовлений інтересом до фармації, бажанням приносити користь людям та отримати престижну професію. Значна частина респондентів вважає доцільним здобуття вищої освіти шляхом заочного навчання при наявності серед-

ньої фармацевтичної освіти та роботи в аптекному закладі. Чинниками престижу вищих навчальних закладів практичні працівники назвали високий рівень підготовки спеціалістів, акредитації, наявність матеріально-технічної бази, кваліфікованих науково-педагогічних кадрів та впровадження інноваційних методів навчання.

Література

1. Громовик Б.П., Мокрянин С.М. Перспективи нових навчальних технологій у фармацевтичній освіті // Фармац. журн. – 2008. – № 2. – С. 13-22.
2. Концепція розвитку фармацевтичного сектора галузі охорони здоров'я України (проект) // Ваше здоров'я. – 2007. – 42 (919), 2.11.07 р. – С. 8-10.
3. Мельман В. А. Мотивация профессиональной деятельности провизора // Провизор. – 2008. – № 11. – С. 26-31
4. Немченко А.С., Котвіцька А.А., Жирова І.В. Науково-методичні підходи до викладання організаційно-економічних дисциплін згідно з вимогами болонського процесу та стандартами належних практик (GDP, GPP).
5. Слабий М.В. Аналіз динаміки підготовки провізорів у вищих навчальних закладах МОЗ України за 2001-2006 роки // Фармац. журн.- 2006. – № 6. – С. 22-26.
6. Слабий М.В. Оцінка тенденцій мотивації студентів деяких фармацевтичних навчальних закладів України III-IV рівнів акредитації щодо позиціонування на фармацевтичному ринку праці // Фармац. журн.- 2007. – № 3. – С. 33-37.
7. Слабий М. В. Проблема заочної підготовки провізорів за спеціальністю «Фармація» у вищих навчальних закладах МОЗ України III-IV рівня акредитації // Фармац. журн. – 2008. – № 1. – С. 50-53.
8. <http://festival.1september.ru/articles/505872/>
http://revolution.allbest.ru/pedagogics/00038585_0.html

АСПЕКТЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ МОТИВАЦИИ ПРОВИЗОРОВ И ФАКТОРЫ ПРЕСТИЖА ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

А.М. Корниенко, И.Я. Городецкая, О.Р. Левицкая, Р.С. Юников

Львовский национальный медицинский университет имени Данила Галицкого

Резюме: определены мотивы, которые обусловили выбор профессии работников практической фармации, а также факторы престижа высших учебных заведений.

Ключевые слова: профессиональная мотивация, факторы престижа высших учебных заведений.

ASPECTS OF PROVIZORS' PROFESSIONAL MOTIVATION AND PRESTIGE FACTORS OF HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

O.M. Korniyenko, I.Ya. Horodetska, O.R. Levytska, R.S. Yunikov

Lviv Danylo Halytsky National Medical University

Summary: Motives that influence profession choice of the workers of practical pharmacy and prestige factors of higher educational establishments have been determined.

Key words: professional motivation, prestige factors of higher educational establishments.